

Departementene

Miljørappport 2022

Miljøvennlig departementsvirksomhet moderniserer og effektiviserer staten

Innhold

Forord	3
Om departementsfellesskapet	4
Innledning	5
1 Miljøledelse og EMAS	6
1.1 Hva er EMAS?	7
1.2 Miljøpolicy for departementsfellesskapet	8
1.3 Miljømål for departementsfellesskapet	9
2 Slik jobber vi med miljø og bærekraft	11
2.1 FNs bærekraftsmål	12
2.2 Miljø- og bærekraftstiltak	13
2.3 Øvrige tiltak	18
3 Miljøresultater	20
3.1 Status på miljømålene	21
3.1.1 Status avfall	21
3.1.2 Status kildesortering	22
3.1.3 Innkjøp	24
3.1.4 Status anskaffelser	26
3.1.5 Status flyreiser	27
3.2 Øvrige indikatorer	29
3.2.1 Status vannforbruk	29
3.2.2 Status energiforbruk	30
3.2.3 Bygningens klimafotavtrykk (biologisk mangfold)	30
3.2.4 IKT-utstyr	31
3.2.5 Kopipapir	32
3.2.6 Publikasjoner	33
4 Veien videre	34
5 Vedlegg	37
5.1 Departementsfellesskapets styringsstruktur	38
5.2 Forpliktelser og krav	40
5.3 Miljøkartlegging og miljøaspekt	41
5.4 Deltakere i departementsfellesskapets EMAS-arbeid	42
5.5 Oversikt over avfallsmengder per fraksjon	45

Forord

Departementene, Statsministerens kontor og Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon har siden 2018 jobbet sammen i et felles miljøledelsessystem for å redusere vår felles miljøpåvirkning. Systemet hjelper oss å ha kontroll på hvordan vi påvirker miljøet og hvordan vi kan forbedre oss.

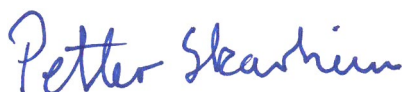
Departementenes kjernevirksomhet handler om hvordan store samfunnsutfordringer som eksempelvis klimaendringer og mer bærekraftige samfunn kan løses. Samtidig er det viktig å se på våre egne arbeidsprosesser og drift, og hvordan departementsfellesskapet kan jobbe mer miljøvennlig.

Strategien for departementsfellesskapet 2021–2025 gir blant annet føringer om oppfølging av bærekraftsmålene. Vi er i det grønne skiftet hvor teknologien endrer seg raskt og kravene til innovasjon og effektiv ressursutnyttelse i offentlig sektor øker. Derfor øker også behovet for å jobbe mer helhetlig med utfordringer som berører departementsfellesskapet. Samspillet mellom DSS som tjenesteleverandør og departementene er viktig for å oppnå dette.

2022 var endelig et år der hverdagen ble mer normalisert etter covid-19 pandemien. Hva den nye normalen er, og blir, er et interessant spørsmål. Pandemien ble en mulighet til å tenke annerledes, med hybride arbeidsformer og økt bruk av videokonferanser. Sammenlignet med før pandemien ser vi at antall flyreiser er redusert med nærmere 40 prosent. På andre områder ser vi at en mer normalisert hverdag med fysisk tilstedeværelse på arbeidsplassen påvirker sammenligningen av miljøindikatorer for tidligere år.

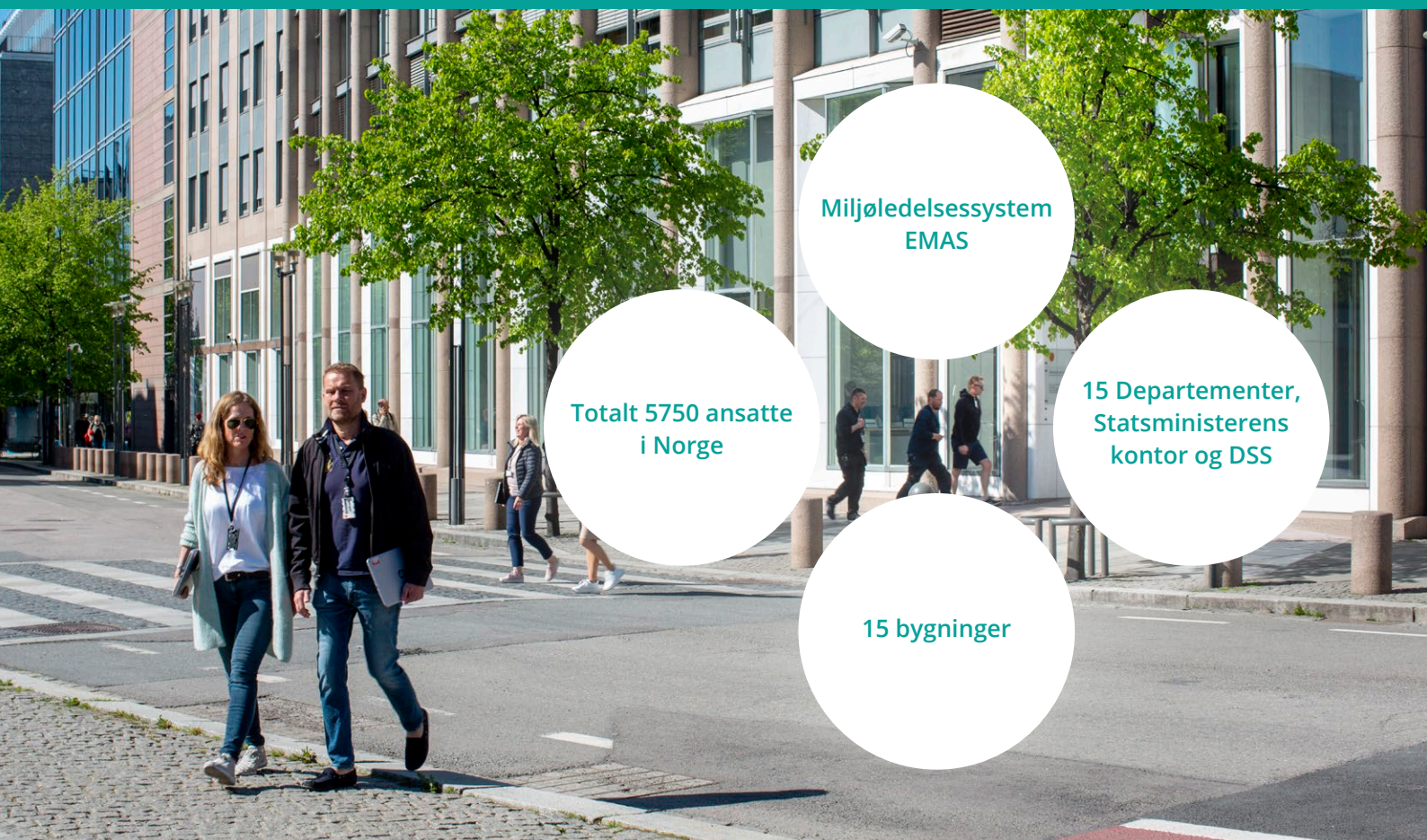
En viktig del av departementsfellesskapets miljøpolicy er å fremme innovasjon og klimavennlige løsninger. I dette inngår sirkulærøkonomiperspektivet som et viktig utviklingsområde. For oss handler dette om å redusere forbruk, og støtte opp under selskaper innen sirkulære forretningsmodeller i tråd med intensjonene i anskaffelsesregelverket. Slik kan vi bevege oss i en mer bærekraftig retning.

Petter Skarheim

Departementsråd
Kommunal- og distriktsdepartementet

Om departements- fellesskapet

Departementsfellesskapet omfatter 15 Departementer, Statsministerens kontor (SMK) og Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS). Departementene og SMK har ulike ansvarsområder og dette er beskrevet i fra side 42.

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) er et statlig forvaltningsorgan med ansvar for å levere administrative fellestjenester til Regjeringens departementer og Statsministerens kontor. DSS er underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Innledning

Departementsfellesskapet arbeider målrettet med å forbedre sin miljøprestasjon. Høsten 2010 vedtok departementene, SMK og DSS å etablere et miljøledelsessystem i henhold til EUs EMAS-forordning. I 2018 ble miljøledelsessystemene slått sammen for hele departementsfellesskapet. Sammen er vi som eneste EMAS-registrerte departementsfellesskap i verden, forpliktet til å stadig minimere og forbedre vår miljøpåvirkning.

Departementsfellesskapet har i flere år laget en miljørapport som oppsummerer miljøarbeidet. Miljørapporten redegjør for departementsfellesskapets resultater og måloppnåelse. Rapporten beskriver også aktivitetene som utføres for å redusere miljøpåvirkningene knyttet til produkter og tjenester i departementsfellesskapet, samt initiativer for å fremme en positiv miljøpåvirkning.

Miljørapporten for 2022 inneholder fire hovedkapitler

Kapittel 1

Beskriver overordnet om miljøledelsessystemet til departementsfellesskapet

Kapittel 2

Tar for seg hvordan vi arbeidet med miljø og bærekraft i 2022

Kapittel 3

Viser resultatene for miljømålene i 2022 og øvrige miljøindikatorer

Kapittel 4

Oppsummeres rapporten med tanker om det videre miljøarbeidet. I vedlegget beskrives styringsstrukturen og organiseringen av miljøledelsessystemet

An architectural rendering of a modern building with a glass facade and a green courtyard. The building has a unique, angular design with a large glass section. In the foreground, there is a lush garden with various plants, including purple flowers and ferns. A paved area with green bollards and a bicycle rack is visible. People are shown walking and sitting in the courtyard, suggesting a public or community space. A large teal circle is overlaid on the image, containing the number 1 and the text 'Miljøledelse og EMAS'.

1

Miljøledelse og EMAS

1.1

Hva er EMAS?

EMAS er en frivillig ordning for miljøledelse. Miljøledelse i departementsfellesskapet er et samarbeid mellom Departementene, Statsministerens kontor og DSS. Miljøledelsessystemets overordnede oppgave er å være departementsfellesskapets verktøy for å forbedre miljøprestasjonen og å begrense departementsfellesskapets negative miljøpåvirkning.

Miljøledelsessystemet er avgrenset til arbeidsprosessene i departementsfellesskapet. Arbeidet konsentrerer seg om forbedring av miljøprestasjon i driftsrelaterte prosesser, departementenes arbeidsprosesser og oppgaver. Dette omfatter departementenes virke med utarbeidelse av for eksempel lovforslag, mens innholdet i lovforslagene omfattes ikke av miljøledelsessystemet.

Miljøledelsessystemet revideres årlig av eksterne akkrediterte kontrollører.

6 år med EMAS-registrering

Eco Management and Audit Scheme (EMAS) er et styringsverktøy for å evaluere, rapportere og forbedre miljøprestasjon. EMAS bygger på kravene i ISO 14001-standarden, men har også ytterligere krav om blant annet en årlig miljørapport.

Dette er sjetten år på rad at departementsfellesskapet sammen rapporterer på miljø- og bærekraftsarbeid i tråd med EMAS.

1.2

Miljøpolicy for departements- fellesskapet

«Departementsfellesskapet skal ved god miljøledelse kontinuerlig forbedre miljøprestasjonen, etterleve lovfestede krav, forpliktelser og øvrige forventninger.

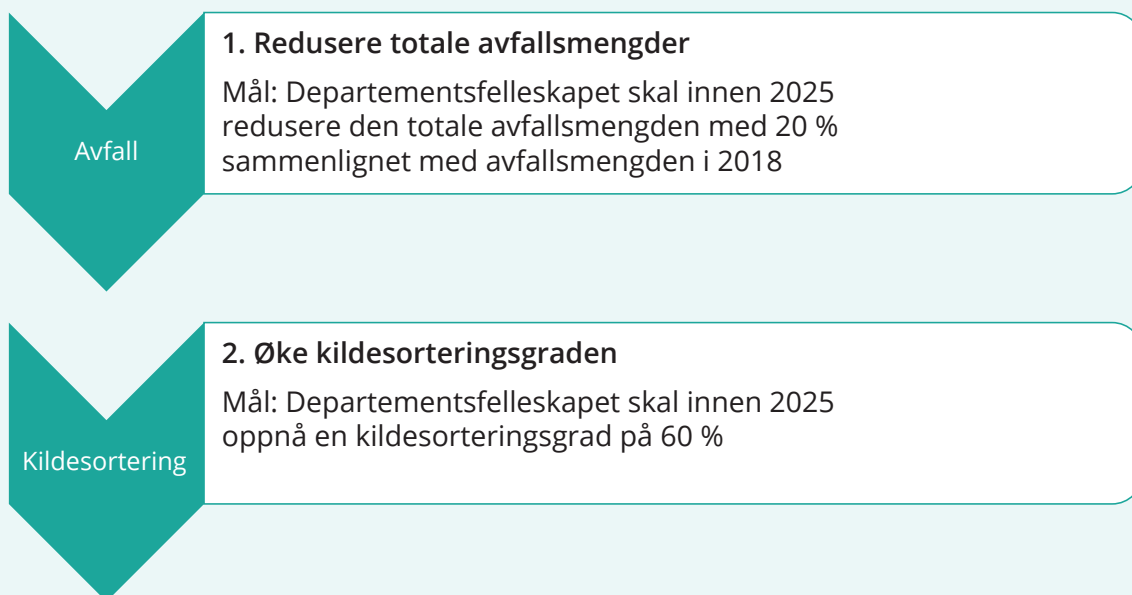
Sammen skal vi bidra til et bærekraftig samfunn ved å redusere overforbruk, unngå unødvendig forurensning, og fremme innovasjon og klimavennlige løsninger.»

1.3

Miljømål for departements- fellesskapet

Departementene, SMK og DSS har felles miljømål. Miljømålene er basert på en kartlegging og vurdering av vår miljøpåvirkning. Les mer om kartleggingen i vedlegget fra side 41. Departementsfellesskapet erkjenner at vi påvirker miljøet på flere måter enn hva våre miljømål peker på og selv om det er mindre formalisert, ivaretas miljøhensyn også på andre områder enn hva miljømålene dekker.

Figur 1 Miljømålene

Årlig oppstår store mengder avfall i regjeringskvartalet og ved de andre departementsadressene. Departementsfellesskapet har en todelt satsing på avfall. Primært skal avfallsmengdene minimeres, deretter skal mest mulig avfall kildesorteres og materialgjenvinnes. Avfall er en ressurs på avveie og departementsfellesskapet skal jobbe mot avfallsreduksjon, økt kildesortering, ombruk og materialgjenvinning i vår daglige drift.

Innkjøp

3. Miljømerkede innkjøp

Mål: Departementsfellesskapet skal innen 2025 ha en samlet andel miljømerkede innkjøp på 30 % innenfor produktkategoriene forbruksartikler og møbler

Anskaffelser

4. Miljøkrav i anskaffelser

Mål: Alle rammeavtaler skal ha et uttrykt krav til miljø. I avtaler som har stor negativ miljøpåvirkning skal miljø inngå som et av tildelingskriteriene.

DSS fremforhandler rammeavtaler på vegne av departementene og SMK. Anskaffelser påvirker miljøet på mange måter, avhengig av hvilke produkter og tjenester som etterspørres. Å stille miljøkrav i anskaffelser bidrar blant annet til å fremme utviklingen og sikre etterspørsel av mer miljøvennlige produkter og tjenester.

Flyreiser

5. Reduksjon av flyreiser

Mål: Departementsfellesskapet skal innen 2025 redusere den totale andelen flyreiser for embetsverket.

Departementene og SMKs kjerneoppgaver nødvendiggjør en del reisevirksomhet som medfører utslipp av klimagasser og redusert luftkvalitet. Departementsfellesskapet skal ha et bevisst forhold til når vi må fly, hvordan vi flyr og hvor mange som må reise.

2

Slik jobber vi
med miljø og
bærekraft

2.1

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål består av 17 hovedmål og 169 delmål¹. De 17 bærekraftsmålene er fordelt på 12 departementer som har hvert sitt koordineringsansvar for ett eller flere bærekraftsmål². Departementene skal samordne oppfølgingen av de enkelte hovedmålene og trekke inn andre departementer som er involvert. Videre har kommunal- og distriktsdepartementet ansvaret for koordineringen av regjeringens arbeid med bærekraftsmålene nasjonalt.

Departementene er bevisst sitt ansvar med bærekraftsmålene og samtidig deres rolle i departementsfellesskapet, og hvordan det har en innvirkning på blant annet miljøarbeidet internt. Departementsfellesskapets miljømål treffer flere av FNs bærekraftsmål. Derfor er det viktig å omtale arbeidet med bærekraftsmålene og redegjøre for hva vårt miljøarbeid har bidratt til. Figur 2 tar for seg de relevante bærekraftsmålene som treffer miljøarbeidet internt.

Alle hovedmålene har tilhørende delmål, vi har identifisert 12 av 169 delmål som vi gjennom miljøledelsessystemet bidrar til. Dette er eksempelvis gjennom intern praksis for avfall, innkjøp, anskaffelser og reiser.

Figur 2 FNs bærekraftsmål; hovedmålene som miljøarbeidet bidrar med, herunder delmål 8.4, 8.5, 8.8, 9.2, 9.4, 11.6, 12.3–12.7 og 13.3.

¹ [FNs bærekraftsmål](#)

² Informasjon om hvilke departement som har ansvar for de enkelte målene; [Bærekraftsmålene - regjeringen.no](#)

2.2

Miljø- og bærekraftstiltak

Dette underkapittelet redegjør for hvordan arbeidet med miljø og bærekraft foregår i praksis. De neste avsnittene tar for seg tiltak det er arbeidet med i 2022.

Reisepolicy

Departementsfellesskapet har i 2022 jobbet for å få på plass en felles reisepolicy. Hensikten er å standardisere policy for reiser på tvers av departementsfellesskapet. Reisepolicyen søker å ivareta miljøhensyn ved valg av transportalternativer og andre valg som er knyttet til reiser.

Energieffektivisering

Med bakgrunn i energikrisen høsten 2022, ble departementsfellesskapet oppfordret til å bidra i en strømdugnad ved å iverksette tiltak for å redusere energibruken. I samarbeid med huseiere, reduserte vi eksempelvis tidsrommet for når ventilasjonsanlegget er på og vi senket temperaturen innendørs. Sammenlignet med tall fra 2019 ser vi at strømforbruket i 2022 ble redusert med omkring 5 GWh. Reduksjonen tilsvarer det årlige forbruket til omkring 250 husstander (Det gjøres oppmerksom på at sammenligningen ikke er korrigert med hensyn til eventuelle forskjeller i utetemperaturen i de to årene).

Smarte avfallsbeholdere

I regjeringskvartalet piloteres det ulike smarte avfallsbeholdere som komprimerer avfallet og som melder fra ved behov for tømming. Komprimerende avfallsbeholdere effektiviserer avfallslogistikken ved at tømmefrekvensen reduseres. Erfaringer viser at behovet for tømming av restavfall i kontormiljøet reduseres fra daglig til opp mot kun en dag i uken. Dette har ført til en nedgang i bruk av plastposer til avfallsposer med omkring 80 %.

Bilde: Komprimerende avfallsbeholdere (ytterst til høyre og ytterst til venstre)

På toaletter pilotes ulike beholdere som komprimerer avfall fra håndtørkepapir, og hentefrekvensen er redusert med opptil 90 %, med tilsvarende reduksjon i forbruk av plastposer.

Smarte komprimerende avfallsbeholderne insentiverer også arbeidet med avfallsreduksjon ved at hentefrekvensene reduseres i takt med avfallsminimeringen.

Teknologi for håndrengjøring og håndtørk

Sensorstyrte armaturer med integrert tørkefunksjon reduserer vannmengden og bruk av håndtørkepapir. Ifølge tall fra produsenten gir dette en CO₂-besparelse på inntil 79 %. 12 slike armaturer er installert i regjeringskvartalet og forbruket av håndtørkepapir er redusert med 30–40 %. Dette bidrar igjen til å redusere hentefrekvensen i avfallsbeholderne og forbruket av plastposer.

Bilde: Installasjon armatur med vask- og håndtørketeknologi

Helautonom rengjøringsrobot

En helautonom rengjøringsrobot blir testet ut med sikte på optimalisering av tjenesten og for å bidra til en mer miljøvennlig renholdsleveranse. Den helautonome roboten er selvstyrt; den lader, tømmer og fyller vann selv.

Roboten som er avbildet kan rengjøre gulv til ulike tidspunkt og med ulik frekvens. Det bidrar til økt rengjøringskvalitet og bedre innemiljø. Roboten bruker 85 % mindre vann og har lavere energiforbruk sammenlignet med tradisjonelle gulvrengjøringsmaskiner.

Bilde: Rengjøringsrobot

Egenprodusert rengjøringsmiddel

I 2022 byttet renholdstjenesten system for produksjon av rengjøringskjemi. Den nye fremgangsmåten benytter en kombinasjon av vann og harpiks for å produsere stabilisert ozonvann (SOV) som kan nyttes som både rengjørings- og desinfeksjonsmiddel. Dette bidrar til å redusere bruken av kjemikalier og øvrige kjemikalier som benyttes er hovedsakelig på bruksområder som krever spesialmidler.

Figur 3 viser mengden kjemikalier som benyttes. For hver rengjort kvadratmeter, ble det i 2022 benyttet omtrent 10,2 ml kjemikalier.

Figur 3 Forbruk av renholdskjemikalier

År	2021	2022
Antall liter	2 437	1 983
Totalt renholdsareal m ²	194 200	194 200
Milliliter kjemikalier per m²	12,5	10,2

Digitalt stoffkartotek for kjemikaliehåndtering

Renholdstjenesten i departementsfellesskapet har tatt i bruk en digital tjeneste for kjemikaliehåndtering. Det bidrar til å holde en samlet oversikt over sikkerhetsdatablader og informasjonsblader for alle kjemikalier som benyttes. Samtidig oppdateres det kontinuerlig for å sikre at vi følger nasjonalt kjemikalierregelverk og internasjonale forskrifter som REACH³ og CLP⁴. Programvaren forenkler prosessen ved substitusjonsvurderinger og risikovurdering av kjemikalier, samt eliminerer behovet for å skrive ut fysiske eksemplarer.

Pilotering av kopipapirtjeneste

Departementsfellesskapet igangsatte i 2022 et pilotprosjekt for kopipapir. I stedet for at kopipapir blir kjøpt inn per departement, bestiller DSS på vegne av alle departementene som deltar i piloten. Det bidrar til å minske unødig logistikk og bidrar til færre biler på veiene. I tillegg reduseres trafikk inn og ut av varemottaket i regjeringskvartalet. I tråd med sentraliseringen av innkjøp for kopipapir jobbes det med en tilsvarende tjeneste for forbruksmateriell.

Sorteringstralle

Konseptet sorteringstraller testes ut og har en hensikt med å tilrettelegge for at det blir enklere for ansatte å sortere avfall på kontoret. Alminnelige rengjøringstraller ble redesignet til sorteringstraller slik at de enkelt kan skyves og flyttes dit man ønsker. Ansatte får ved det mulighet til å sortere flere typer avfall utover det standardiserte utvalget som er plassert ved sosiale soner i de ulike bygg.

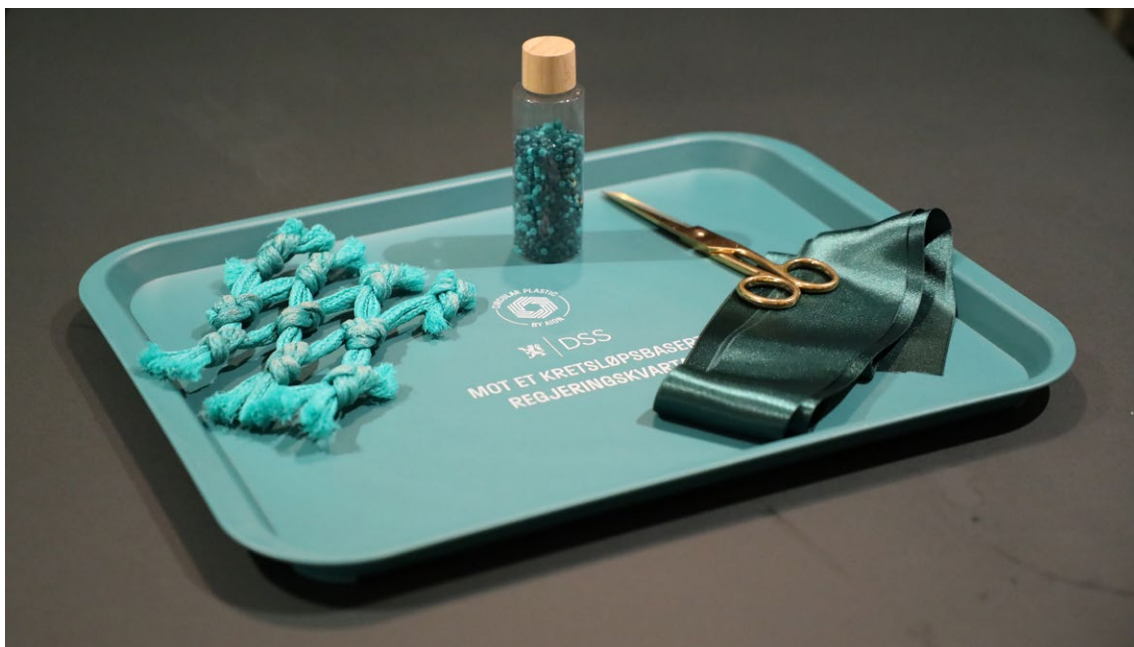
Bilde: Sorteringstralle

³ [Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier \(REACH-forskriften\) – Lovdata](#)

⁴ [Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger \(CLP-forskriften\) – Lovdata](#)

Sirkulær tjeneste for serveringsbrett

I 2022 ble det inngått en avtale med et norsk selskap for å teste ut en sirkulær tjeneste for serveringsbrett. Serveringsbrettene er laget av 100 % resirkulert plastavfall fra norsk marin industri. Når brettene er utslitt, smeltes de til nye brett. Råvarene og platen lukkes dermed i et sirkulært kretsløp og reduserer CO₂-utslipp og avfall.

Bilde: Serveringsbrett med eksempler på resirkulert plastavfall, som er råstoffet til brettene

2.3

Øvrige tiltak

Måling av matavfall og CO₂-utslipp

Totalt driftes det 11 kantiner i departementsbyggene, hvor det er satt klare krav til kantineleverandøren om rapportering og måling av matavfall og CO₂-utslipp fra varmmat i kantinen. Mot slutten av 2022 startet kantineleverandøren å rapportere på volumet av matavfall som oppstår fra matproduksjonen i kantine. Grunnet bytte av system hos leverandør har vi ikke data for hele året. Figur 4 viser volumet av matavfall som oppstår fra matproduksjonen i kantine.

Figur 4 Matavfall i kilo.

År	2022
Matavfall i kg	2 103

Kilde: Kantineleverandør. Innrapporterte data er fra oktober 2022 t.o.m. desember 2022.

Bilpark

Departementsfellesskapet jobber med å bytte ut bilparken til EL-kjøretøy. Bilene benyttes til varelogistikken mellom departementsfellesskapet og budoppdrag. I 2022 fortsatte vi utskiftingen av bilparken med ytterligere tre EL-biler, som erstattet eldre fossildrevne kjøretøy. Dette bidro til å redusere utslippene fra bilparken med 53 % sammenlignet med 2021.

Figur 5 CO₂-utslipp fra bilparken

År	2020	2021	2022
Totalt CO ₂ -utslipp i kg	5 020	4 507	2 109

Miljøvennlige trykkeritjenester

Departementenes trykkeritjeneste produserer regjeringens dokumenter til Stortinget (RDOK) og Norges offentlige utredninger (NOU). Trykkeriet er Svanemerket og dette innebærer at de jobber for å redusere klima- og miljøbelastningen ved å fremme et godt arbeidsmiljø, bl.a. gjennom krav til trykkematerialer, kjemikalier og energiforbruk.

I de siste årene har trykkeriet hentet inn produksjon fra eksterne trykkerier. Kombinert med digital tilrettelegging er dokumentproduksjonen effektivisert for Regjeringsdokumenter og NOUer. I tillegg til effektiviseringsgevinstene har det også vesentlig redusert behovet for budbiler.

An architectural rendering of a modern building complex. The central focus is a large teal circle containing the number '3' and the text 'Miljøresultater'. The background shows a multi-story building with a glass facade and a large, open plaza with people walking and sitting on benches. The scene is framed by green trees and a blue sky with light clouds.

3

Miljøresultater

3.1

Status på miljømålene

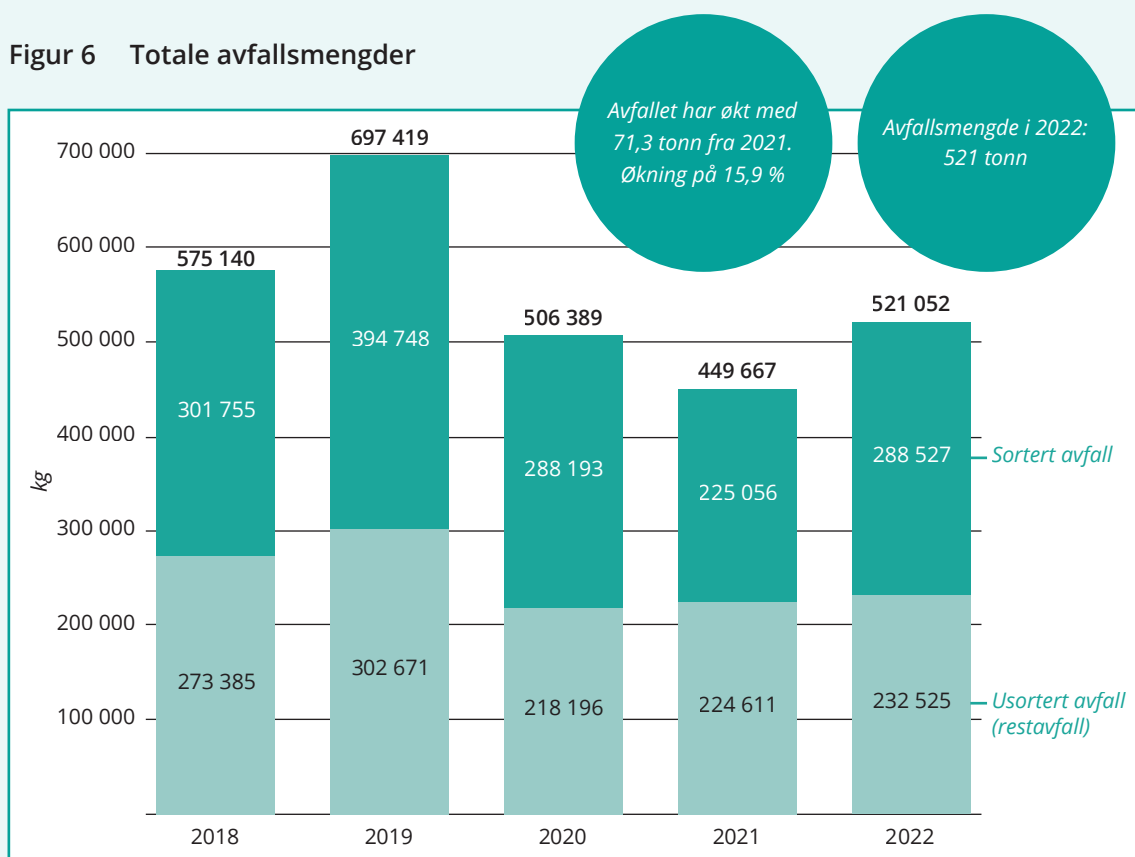
Resultatene som presenteres viser progresjonen mot miljømålene, samt prestasjonen innenfor nøkkelområder som EMAS-forordningen pålegger oss å holde oversikt over.

3.1.1 Status avfall

Departementsfellesskapet skal innen 2025 redusere den totale avfallsmengden med 20 % sammenlignet med avfallsmengden i 2018

Avfallsmengdene i 2022 er 9,4 % lavere enn i 2018. Utviklingen i 2022 viser at vi er 60 940 kg fra å nå målet på 20 % reduksjon sammenlignet med 2018 nivået.

Figur 6 Totale avfallsmengder

Grafikken viser totale avfallsmengder i kilo fordelt på sortert avfall og usortert avfall (restavfall). Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

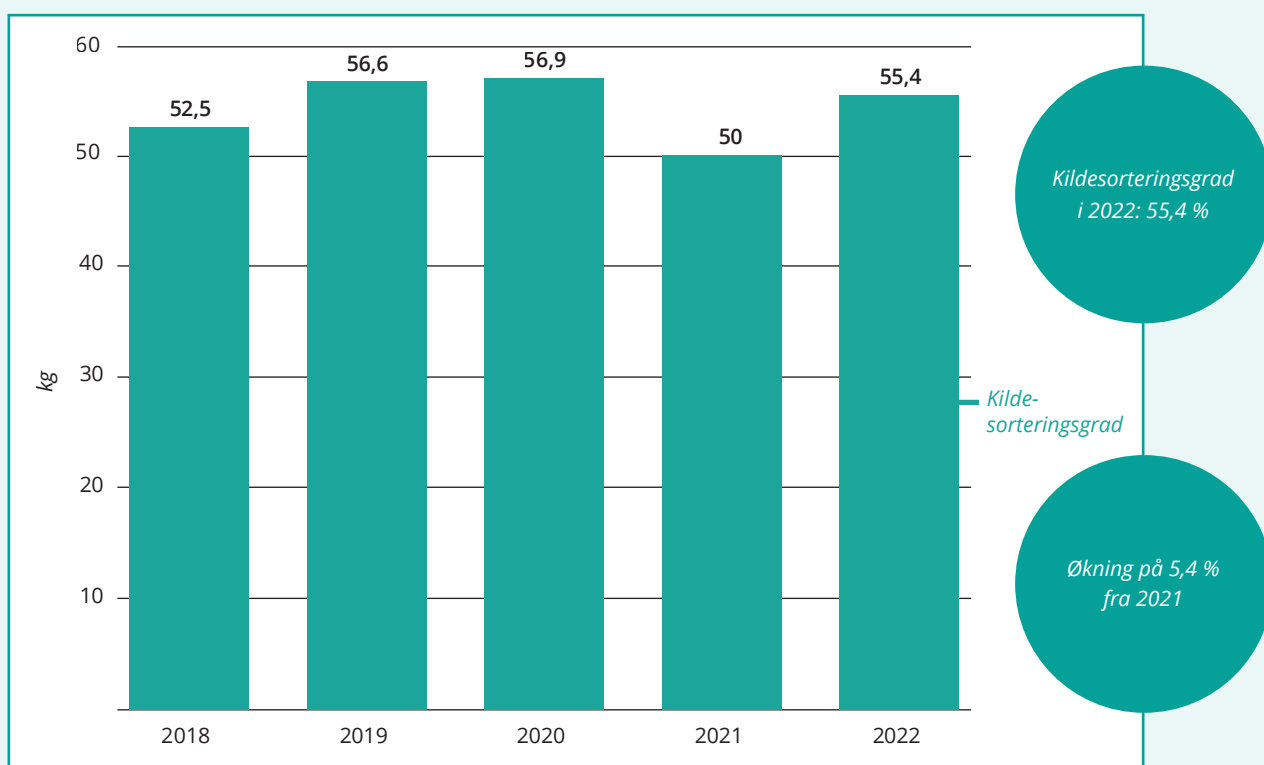
3.1.2 Status kildesortering

Departementsfellesskapet skal innen 2025 oppnå en kildesorteringsgrad på 60 %.

Fra 2021 til 2022 har den totale kildesorteringsgraden for departementsfellesskapet økt fra 50 prosent til 55,4 prosent. Utviklingen i 2022 viser at vi er 4,6 prosent fra å nå målet.

Kildesorteringsgrad er forholdet mellom de sorterte fraksjonene (avfallstypene) og usortert avfall (restavfallet). En større andel sortert avfall sammenlignet med restavfall, gir høyere kildesorteringsgrad.

Figur 7 Sammenlagt kildesorteringsgrad.

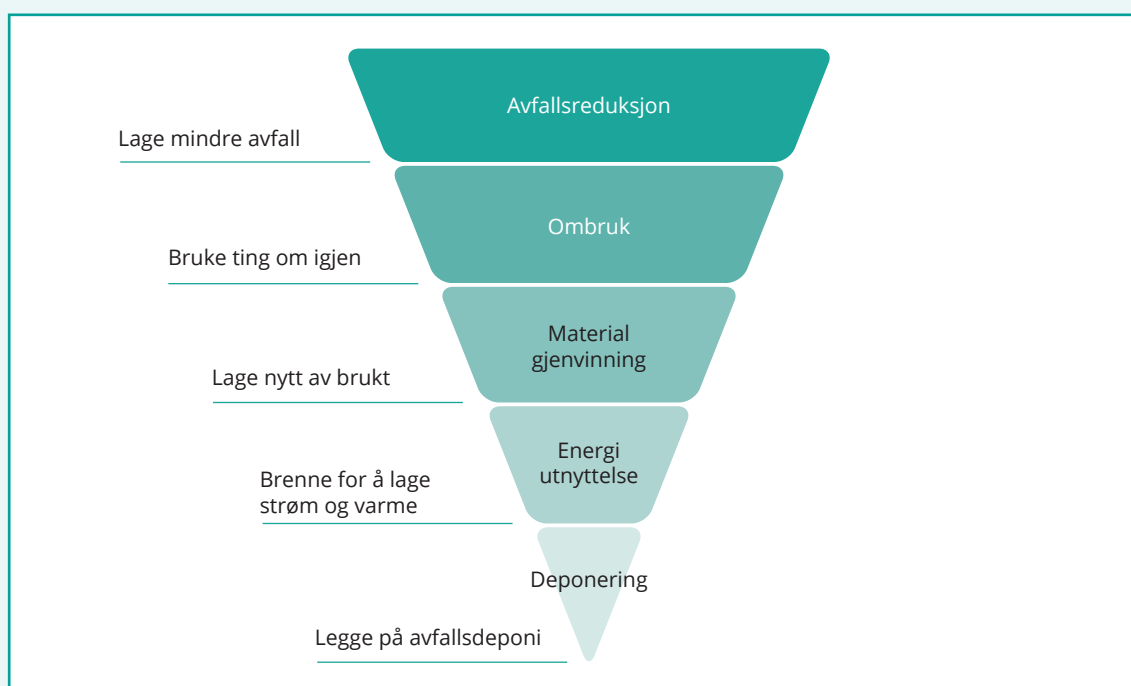

Grafikken viser sammenlagt kildesorteringsgrad. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

Departementsfellesskapets todelte satsing på avfall kan bidra til resultater der positive effekter av tiltak på avfallsreduksjon påvirker negativt på kildesorteringsgraden. For eksempel har den stadige reduksjonen i papirforbruk og overgangen til digitale aviser bidratt til en lavere sorteringsgrad til tross for at det er positivt med hensyn til avfallsminimering. Derfor kan resultater og tilhørende tiltak på avfallsreduksjon og kildesortering variere og påvirke hverandre.

Likevel er det viktig at det hele tiden sees i sammenheng og følger prioriteringen i avfallspyramiden som fremstilt i figur 8. En viktig oppgave for avfallsarbeidet i årene som kommer vil være en mer sirkulær tilnærming slik at avfall minimeres og ressursbruken effektiviseres.

Figur 8 Avfallspyramiden

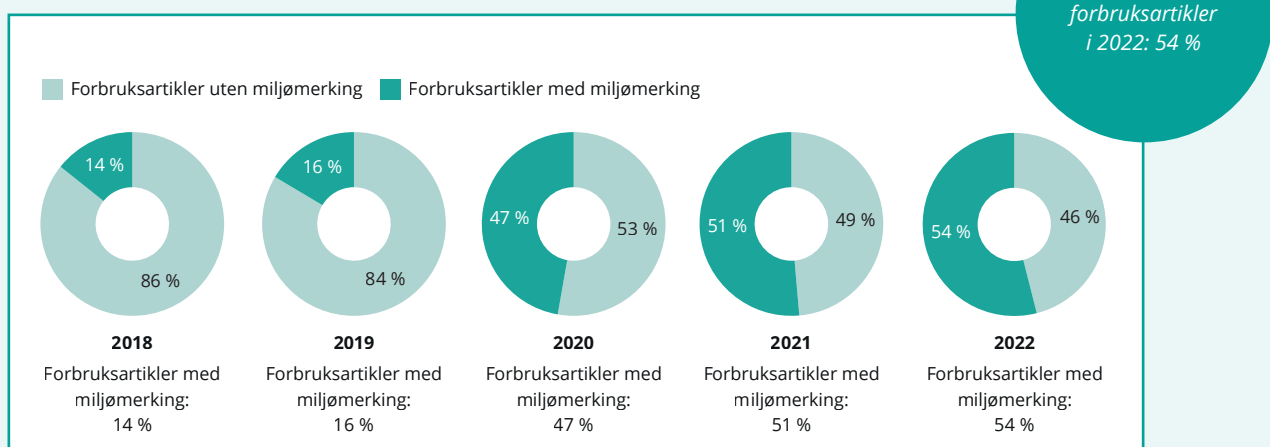
3.1.3 Innkjøp

Departementsfellesskapet skal innen 2025 ha en samlet andel miljømerkede innkjøp på 30 % innenfor produktkategoriene forbruksartikler og møbler.

Status miljømerkede forbruksartikler

I 2022 hadde vi en miljømerkingsandel på 54 % for forbruksartikler. Dette er en økning sammenlignet med 2021, og samtidig er det en høyere andel enn miljømålet. Departementsfellesskapet har nådd målet de siste tre årene og utviklingen antyder at vi går i riktig retning mot 2025.

Figur 9 Innkjøp av forbruksartikler

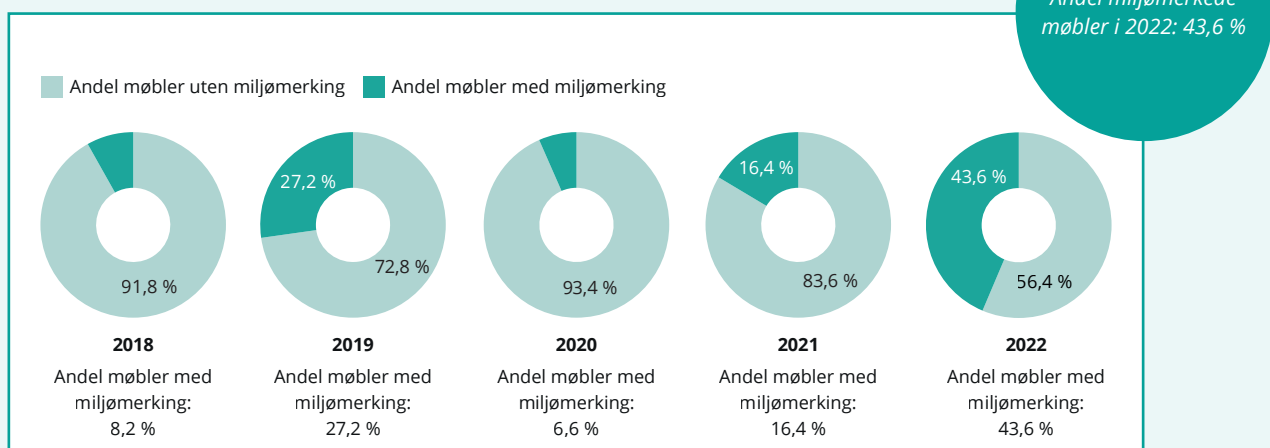

Smultringsdiagrammene viser andelen innkjøpte forbruksartikler som er miljømerket. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

Status miljømerkede møbler

I 2022 er andelen miljømerkede møbler på 43,6 prosent. Utviklingen viser at dette er første gangen vi har nådd målet om en miljømerkingsandel på 30 prosent innenfor produktkategorien møbler.

Figur 10 Innkjøp av møbler

Smultringsdiagrammene viser hvor stor andel av innkjøpte møbelprodukter som er miljømerket. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Rapporteringsmetoder og datagrunnlaget blir stadig bedre, derfor kan noe tallmateriale avvike fra tidligere. Grafikk: DSS.

3.1.4 Status anskaffelser

Alle rammeavtaler skal ha et uttrykt krav til miljø. I avtaler som har stor negativ miljøpåvirkning skal miljø inngå som et av tildelingskriteriene.

For departementsfellesskapet er det en prioritet å stille effektive og egnede miljøkrav i våre anskaffelser for å oppnå miljøgevinst og bidra til en samfunnstjenlig forvaltning av fellesskapets midler. I 2022 ble det vedtatt en felles anskaffelsesstrategi som skal sikre at departementsfellesskapet bidrar til å redusere miljøbelastning; forhindre arbeidslivskriminalitet og sosial dumping; sikrer respekt for grunnleggende menneskerettigheter og universell utforming, samt like konkurransevilkår for næringslivet.

I tillegg skal anskaffelsene våre bidra til å sikre et godt omdømme og tillit til offentlig anskaffelsesvirksomhet. Vi skal også øke andelen vår av klima- og miljøvennlige anskaffelser og grønn innovasjon i tråd med Handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser⁵.

Iht. lov om offentlige anskaffelser § 5 utfører vi risikovurderinger av anskaffelsene våre for å kartlegge de miljømessige- og samfunnsmessige konsekvensene av den konkrete anskaffelsen, samt vurdere hvilke krav og kriterier som kan stilles for å minske belastningen.

DSS fremforhandler rammeavtaler på vegne av departementene og SMK. I tillegg er departementsfellesskapet underlagt fellesavtaler inngått av Statens innkjøpscenter (STI). Departementsfellesskapet råder ikke over miljøkravene som stilles i avtalene inngått av STI.

Departementsfellesskapets miljøpolicy og mål setter også føringer for hvilke krav som bør stilles, herunder f.eks. målet om å øke andelen miljømerkede innkjøp innen 2025. Vi samarbeider også på tvers av ulike faggrupper, gjennomfører markedsdialog og deltar aktivt i ulike innkjøpsnettverk for å sikre at vi stiller egnede krav og kriterier i tråd med utviklinger i markedet. Denne prosessen og fastsatt risikonivå legger også grunnlaget for videre kontraktsoppfølging og dialog med valgte leverandører, herunder f.eks. innhenting av dokumentasjon og stikkprøvekontroller.

I 2022 har vi stilt krav og kriterier i flere risikoanskaffelser som for eksempel møbler, uniformer, blomster og flytte- og monteringstjenester. I tillegg var miljø også et tildelingskriterium i de nevnte anskaffelsene. Videre ble det blant annet stilt krav om miljøvennlig transport, miljømerkede produkter, bruk av kjemikalier, type emballasje og avfallshåndtering, i tillegg til lønns- og arbeidsvilkår og ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter.

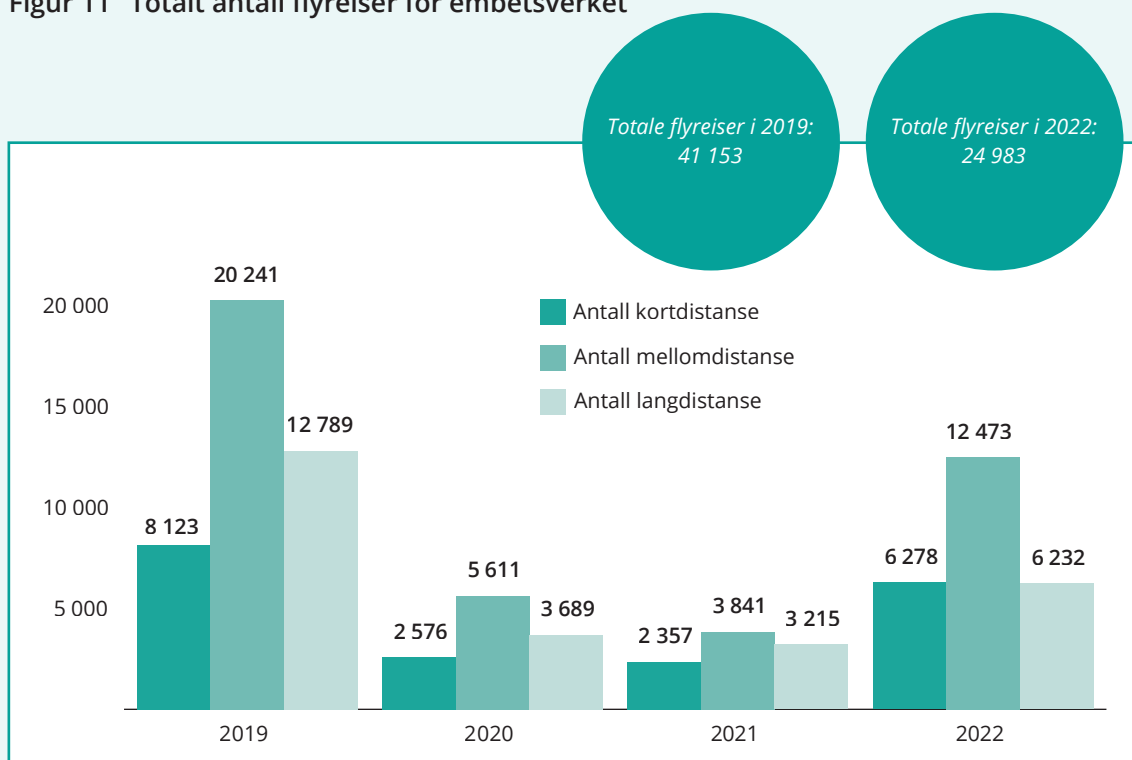
⁵ [Handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser | Anskaffelser.no](#)

3.1.5 Status flyreiser

Departementsfellesskapet skal innen 2025 redusere den totale andelen flyreiser for embetsverket.

Departementsfellesskapet har hatt en økning i flyreiser i 2022 sammenlignet med 2021. Figur 11 viser alle flyreiser som ble bestilt og gjennomført i 2022 for embetsverket. Sammenligningen av årene preget av pandemien er mindre relevant. 2022 var det første normalåret og ved sammenligning av antall flyreiser i 2022 med 2019 (som er det siste normalåret før pandemien) ser vi at antall reiser er redusert betydelig. Pandemien har gitt oss varige endringer for å tenke annerledes, med hybride arbeidsformer og økt bruk av digitale møter.

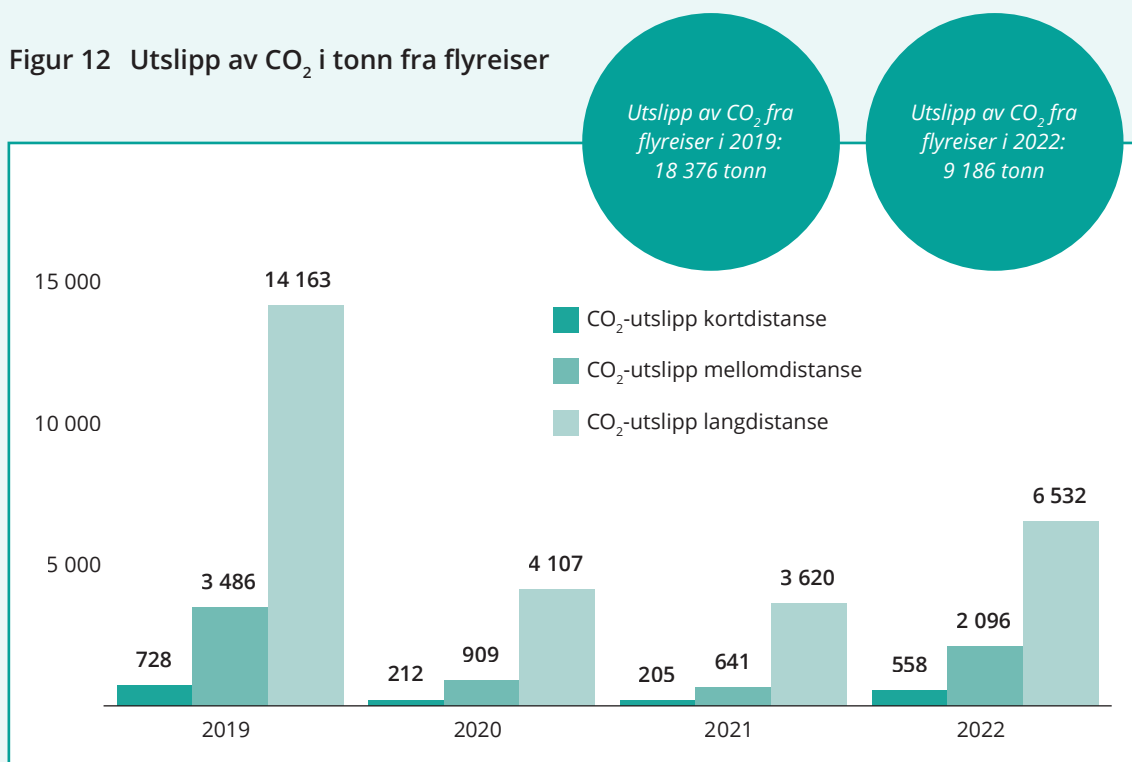
Figur 11 Totalt antall flyreiser for embetsverket

Grafikken viser totalt antall flyreiser for embetsverket fordelt på kortdistanse, mellomdistanse og langdistanse. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Rapporteringsmetoder og datagrunnlaget blir stadig bedre, derfor kan noe tallmateriale avvike fra tidligere rapporter. Grafikk: DSS.

I samsvar med økte flyreiser viser figur 12 en større mengde utslipp av CO₂ fra gjennomførte flyreiser i 2022 sammenlignet med 2021. Dersom man sammenligner med 2019-nivået, viser utviklingen i 2022 at vi har redusert CO₂ utslippet fra flyreiser med 50 prosent.

Figur 12 Utslipp av CO₂ i tonn fra flyreiser

Grafikken viser total utslipp av CO₂ i tonn fra flyreiser for embetsverket. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

3.2

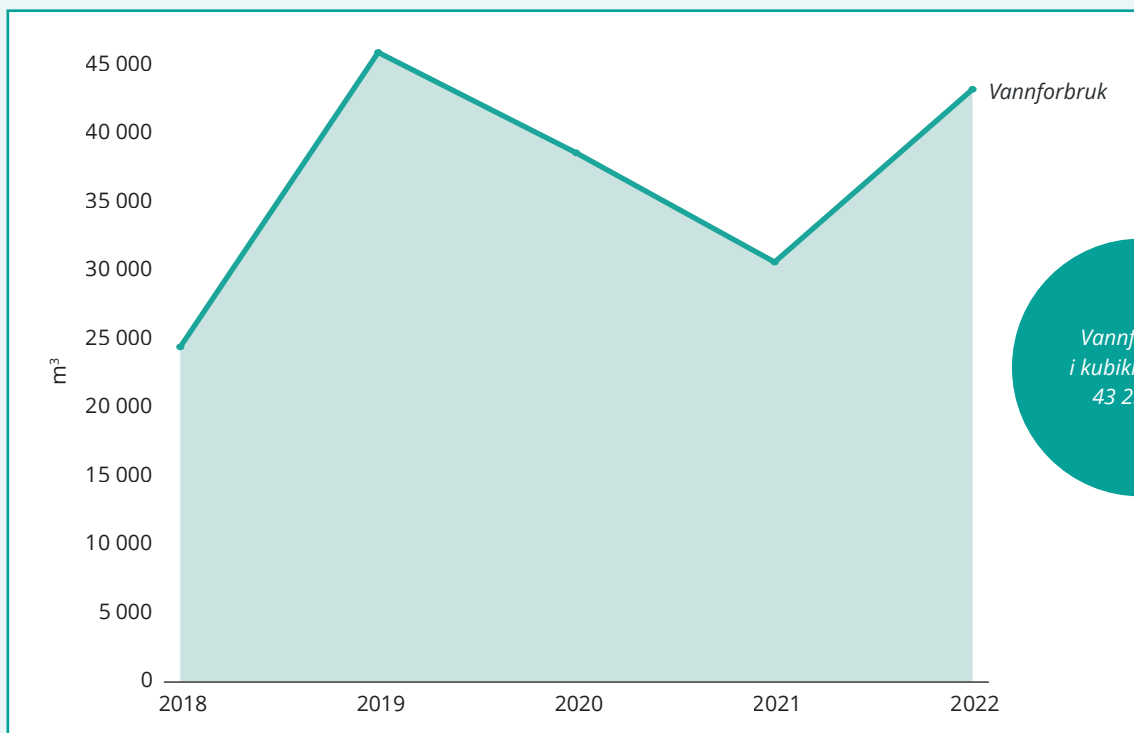
Øvrige indikatorer

EMAS forordningen krever at alle sertifiserte virksomheter skal, i tillegg til vesentlige miljøaspekter, overvåke utviklingen innenfor forbruk av vann, energi og vår påvirkning på biologisk mangfold. I tillegg følger departementsfellesskapet utviklingen på andre områder som kan ha en innvirkning på miljømålet knyttet til avfall.

3.2.1 Status vannforbruk

Figur 13 viser at vannforbruket i 2022 har økt sammenlignet med 2021. Som leietaker vil alle tiltak som går på infrastruktur tilknyttet vann eller vannløsninger være et samarbeid mellom departementsfellesskapet og huseier.

Figur 13 Vannforbruk angitt i kubikk

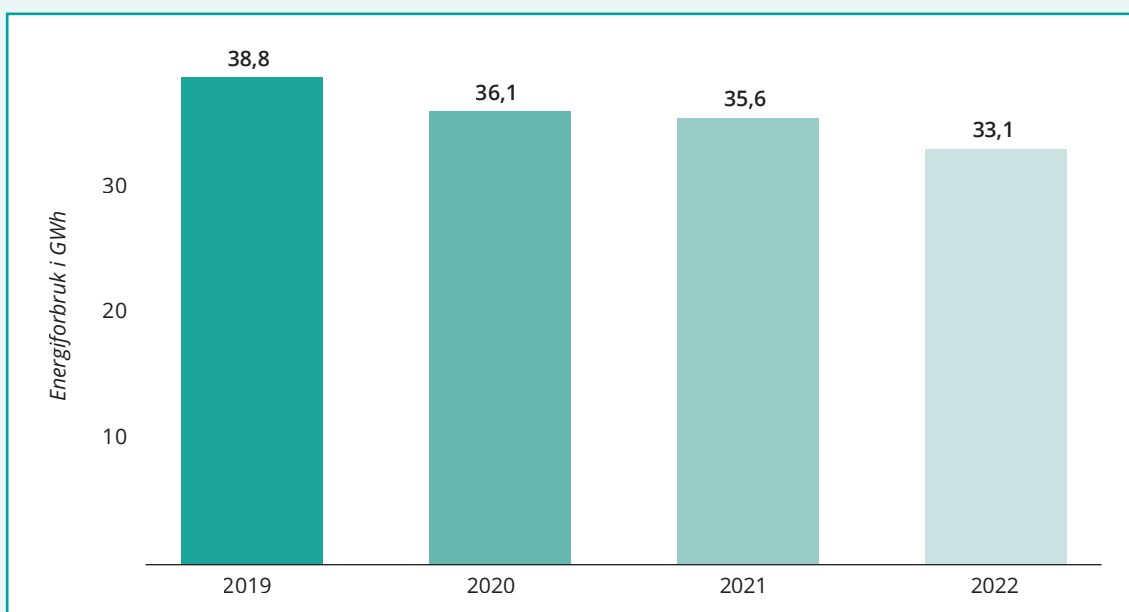
Grafikken viser vannforbruket. Verdiene er fremsatt i kubikkmeter, og er sammenlagte verdier for departementsbyggene. Fra og med 2019 inngår alle departementsbyggene utenom Glacisgata og Myntgata i datagrunnlaget. Grafikk: DSS.

3.2.2 Status energiforbruk

Som vist i figur 14 har energiforbruk (angitt i GWh) holdt seg på et stabilt nivå over de siste årene. Sammenlignet med 2019 som var det siste normale driftsår mht. pandemien, ble energiforbruket redusert med ca. 5 GWh. Reduksjonen tilsvarer det årlige forbruket til omkring 250 husstander. Merk at sammenligningen ikke er korrigert med hensyn til eventuelle forskjeller i utetemperaturen i de to årene.

Som huseier for størsteparten av departementsbyggene, har Statsbygg en rekke miljømål knyttet til energieffektivitet. De arbeider kontinuerlig med å forbedre den grunnleggende infrastrukturen som er direkte avgjørende for hvor mye energi departementsansatte bruker i løpet av en arbeidsdag.

Figur 14 Energiforbruk (strøm og fjernvarme) angitt i GWh

Grafikken viser energiforbruk (strøm og fjernvarme) angitt i GWh, og er sammenlagte verdier for departementsbyggene utenom Glacisgata og Myntgata. Grafikk: DSS.

3.2.3 Bygningens klimafotavtrykk (biologisk mangfold)

Biodiversitet inngår som en av flere miljøkonsekvenser fra vår aktivitet, og påvirkes blant annet av hvilke varer vi kjøper og maten kantine serverer. Det stilles eksempelvis spesifikke krav rettet om biologisk mangfold i kantinekontrakten og i departementsfellesskapets avtale på innvendige planter og blomster.

Ellers er det naturlig å se på departementsfellesskapet arealbruk. Bygningsmassen som departementene benytter varierer lite fra år til år og arealeffektiviteten er påvirket av hensyn til sikkerhet og hvilke arealer som var tilgjengelig i etterkant av 22/7-hendelsen i 2011. Derimot vil departementsfellesskapet om få år samles i det nye regjeringskvartalet. Dette vil redusere arealbruken sammenlignet med i dag.

3.2.4 IKT-utstyr

IKT-utstyr i departementsfellesskapet byttes ut i ulike intervaller. Dette innebærer at sammenligning fra år til år er lite hensiktsmessig. I 2022 ble det sendt 2959 enheter til avhending, som enten blir gjenbrukt eller gjenvunnet. Med utgangspunkt i vår IKT-leverandør sitt miljøregnskap kommer det frem ved gjenbruk og/eller gjenvinning av innleverte IKT-enheter er den totale miljøbesparelsen 149 832 kg CO₂. Besparelsen viser at vi har spart miljøet tilsvarende 70 bilers årlige utslipp av CO₂.

Figur 15 Antall IKT enheter som ble levert til avhending

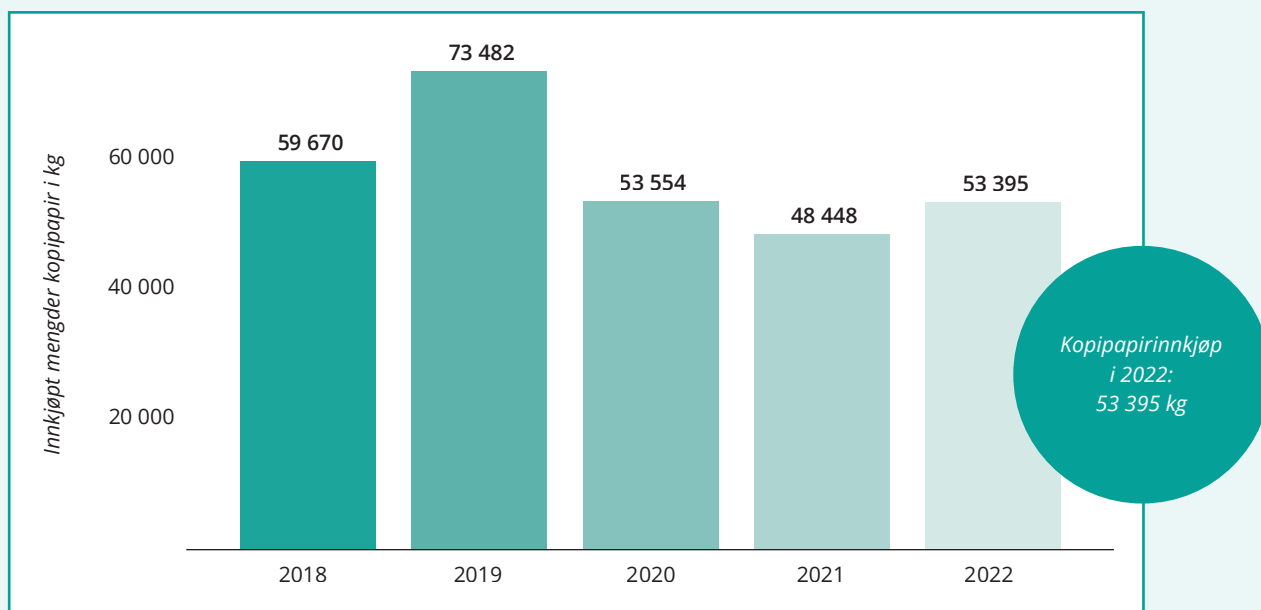
	2018	2019	2020	2021	2022
Totalt	3 245	9 151	510	6 833	2 959
Annet	698	1 074	99	31	3
Nettverksenheter	22	631	2	371	161
Servere	1	45	0	306	7
Skjermer	273	986	1	136	762
Skrivere	35	143	1	27	24
Hardisk				490	162
Mobiltelefoner og nettbrett	484	1 086	4	1 559	705
Lagringsenheter	482	2 942	333	1 687	296
Stasjonær PC'er	63	248	17	319	69
Bærbare PC'er	1 187	1 996	53	1 907	770

Grafikken viser antall IKT enheter som ble levert til avhending for gjenbruk og/eller gjenvinning. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

3.2.5 Kopipapir

Figur 16 viser innkjøpt mengde kopipapir. I 2022 var det en økning på 4 947 kg sammenlignet med 2021. Samtidig er det en reduksjon sammenlignet med før pandemien.

Figur 16 Totalt innkjøpte mengder kopipapir i kg

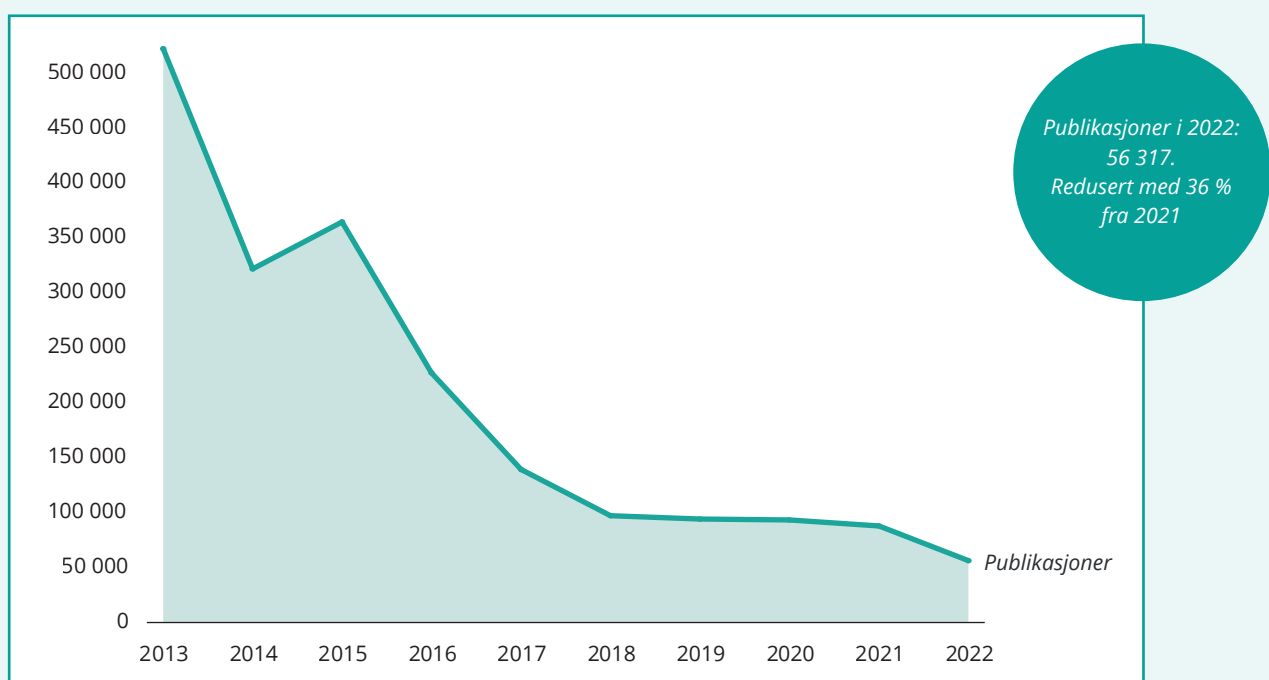

Grafikken viser hvor store mengder kopipapir angitt i kilo som er kjøpt inn totalt. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

3.2.6 Publikasjoner

Antall opplag av regjeringsdokumenter er redusert betydelig over flere år. Bakgrunnen for nedgangen er at man i større grad har gått over til digitale arbeidsprosesser, som gjør at det trykkes færre fysiske eksemplarer. I dag trykkes det kun fysiske eksemplarer på forespørsel, som igjen bidrar til mindre avfall, unødig lagerhold, samt unødvendig ressursbruk i departementsfellesskapet. Figur 17 viser at fra 2021 til 2022 har vi hatt en reduksjon på 36 %.

Figur 17 Samlet opplag av regjeringsdokumenter

Grafikken viser årlig samlet opplag til DSS' lager av proposisjoner, stortingsmeldinger og NOUer. Tallene inkluderer alle departementene, SMK og DSS. Grafikk: DSS.

An architectural rendering of a modern building with a large plaza. The building has a facade of vertical glass panels. In the foreground, there is a large plaza with a grid pattern, several trees (including a pink cherry blossom tree), and people sitting on the ground. A large orange circle is overlaid on the image, containing the number 4 and the text 'Veien videre'.

4

Veien videre

Selv om første kvartal fremdeles var preget av restriksjoner, var 2022 det første året hvor hverdagen ble mer normalisert etter pandemien. Uvissheten om den nye normalen og hvordan arbeidshverdagen har forandret seg fører til at sammenligninger av resultater blir annerledes enn tidligere.

Departementsfellesskapets ansvar med å forvalte fellesskapets midler på en samfunnstjenlig måte har stor betydning. I sammenheng med innkjøpsmålet til departementsfellesskapet, har vi i 2022 for første gang oppnådd en høyere andel miljømerkede møbler enn miljømålet. Utviklingen viser at satsingen på innkjøp har bidratt positivt.

Overforbruksdagen kommer tidligere for hvert år og det er et svært høyt forbruk av jordens fornybare ressurser. Derfor er det viktig at vi og samfunnet tar ansvar for å ivareta miljøet og oppnå en bedre ressursutnyttelse. Departementsfellesskapet skal bidra ved å redusere overforbruk, unngå unødvendig forurensning og fremme klimavennlige løsninger ved å prioritere sirkulære forretningsmodeller.

Omstilling til en sirkulær økonomi er essensielt og vil bidra til å begrense klimagassutslipp og forurensning. Derfor er våre ambisjoner å prioritere tiltak og løsninger som utnytter ressurser bedre.

Det er igangsatt flere prosjekter for å tilpasse driften i en mer sirkulær og bærekraftig retning. Dette gjelder for eksempel sirkulære løsninger for takeaway i kantinene og kompostering av matavfall. Departementsfellesskapet har ambisjoner om å blant annet tilrettelegge for økt ombruk av møbler, inventar og tilsvarende utstyr/ressurser. Dette er prioriteringer som kan bidra til å redusere avfallsmengdene og ikke minst er de viktige for flytteprosessene og driften til det nye regjeringskvartalet.

I tillegg vil departementsfellesskapet i løpet av det kommende året revidere våre miljømål basert på endringer i miljøkartleggingen. Mye har endret seg i samfunnet siden vi vedtok våre felles miljømål i 2018. Eksempelvis er IKT-utstyr og EE-avfall et område hvor vi har en påvirkningsmulighet og vi vil derfor følge opp hvordan vi kan bedre hensynta miljøaspektet i veien videre.

Innflyttingen til nytt regjeringskvartal skjer om få år. Samlingen av departementsfellesskapet i nye moderne bygninger byr på muligheter. Tilpasning av departementsdriften og tilhørende tjenester starter allerede nå. I løpet av det siste året har departementsfellesskapet jobbet med flere tiltak som vil bidra til å redusere miljøpåvirkningen vår i veien mot et mer bærekraftig regjeringskvartal.

CO₂ besparelser i 2022

I 2022 har en rekke tiltak ført til at departementsfellesskapet kan vise til ulike CO₂ besparelser.

CO₂-besparelser i 2022

2 398 kg

for å bytte ut
el-kjøretøy i bilparken

149 832 kg

for å levere inn
IKT-utstyr

9 190 tonn

for flyreiser i 2022
sammenliknet med 2019

5 Vedlegg

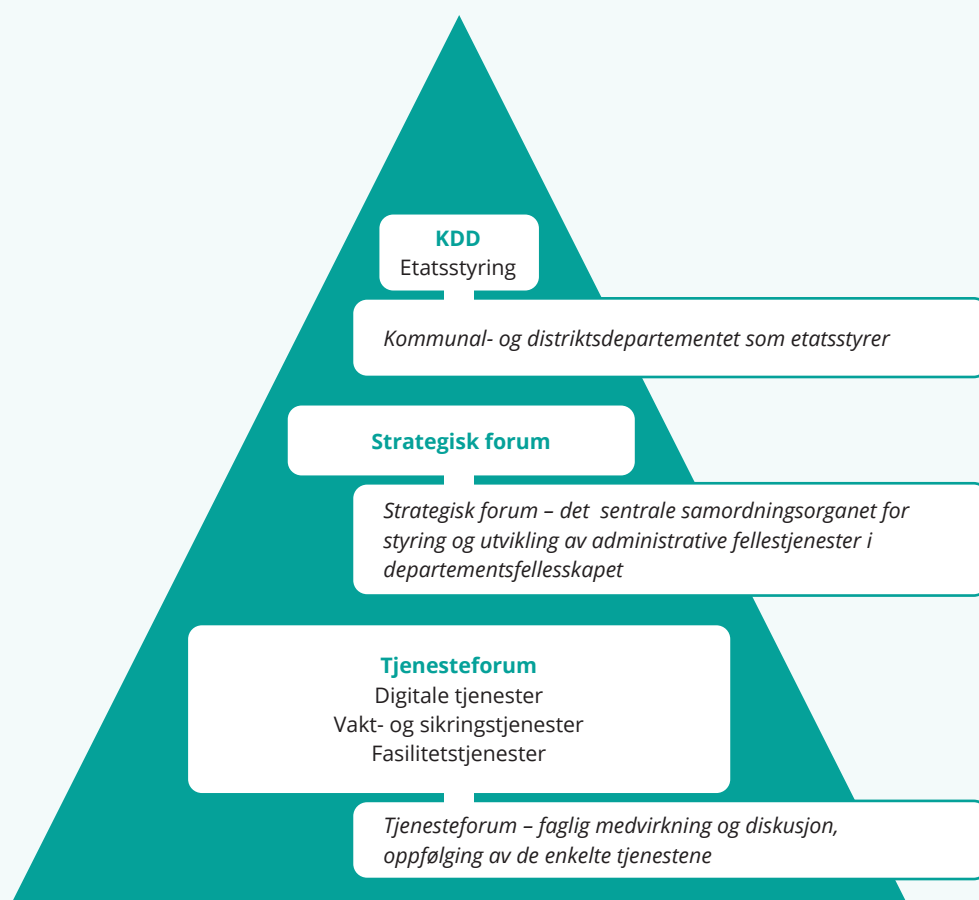
5.1

Departements- fellesskapets styringsstruktur

Organisering og beslutningstaking for miljøledelse

Miljøledelse er en administrativ fellestjeneste som DSS er ansvarlig for å koordinere på vegne av departementsfellesskapet.

EMAS arbeidet følger den generelle styrings- og beslutningsmodellen for administrative fellestjenester i departementsfellesskapet som illustrert under. Modellen består av 3 nivåer:

Figur 18 Modell for styringsstruktur

Styringsstruktur

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) er gjennom rollen som etatsstyrer for DSS tillagt en koordinerings- og samordningsfunksjon på vegne av departementsfellesskapet. Ansvaret innebærer også at KDD gis beslutningsmyndighet til å treffe beslutninger på vegne av fellesskapet, samtidig er det et mål å etablere konsensus om felles prioriteringer.

Strategisk forum er KDDs viktigste rådgivningsorgan i styringen og utviklingen av felles-tjenestene. Strategisk forums formål er å ivareta ansvar og medvirkning på et strategisk nivå.

Hensikten med tjenesteforum er å sikre god faglig medvirkning fra departementsfellesskapet i utviklingen av fellestjenestene. Den faglige diskusjonen og utvikling av tjenestene starter ofte i dette forumet. Tjenesteforum har ingen selvstendig beslutningsmyndighet, derfor går sakene som drøftes der enten direkte til KDD for beslutning eller løftes videre til strategisk forum.

I tillegg til foraene nevnt, leder DSS miljøsam arbeidet med departementene gjennom et faglig miljønettverk. Nettverket ledes av miljøleder i DSS og hvert departement stiller med sine miljøkontakter. En del av ansvaret er at DSS bl.a. arrangerer nettverksmøter, workshop, interne revisjoner, driver miljørapportering og avholder ledelsens gjennomgåelse på vegne av departementsfellesskapet.

God tjenesteutvikling avhenger av nært samarbeid med departementene og SMK. DSS utvikler stadig bedre og mer miljøvennlig tjenester på bakgrunn av dette samarbeidet.

Samarbeidet ligger sentralt i miljøledelsessystemet og det tette avhengighetsforholdet er et viktig premiss for kontinuerlig forbedring av vår felles miljøprestasjon. I tillegg er et godt samarbeid mellom departementsfellesskapets gårdeiere og leverandører en forutsetning for at vi når våre mål innenfor miljø.

Ledelsens gjennomgåelse

DSS fasiliterer og organiserer ledelsens gjennomgåelse i strategisk forum hvert år. Her vil departementsfellesskapets miljøarbeid gjennomgå på overordnet nivå.

5.2

Forpliktelser og krav

Alle relevante krav gjeldende ytre miljø som berører departementsfellesskapets drift vurderes kontinuerlig gjennom samsvarevalueringer. Den fullstendige og detaljerte oversikten over alle krav departementsfellesskapet vurderer samsvar mot, gjennomgås årlig under eksterne revisjoner. Med krav menes lovkrav, forskriftskrav, kontraktskrav, avtalekrav, forpliktelser og standardkrav, som departementsfellesskapet må ta til følge og vise samsvar til.

Under følger sentrale lov- og forskriftskrav, gjengitt på lov- og forskriftsnivå, som departementsfellesskapet vurderer samsvar med:

- Forurensningsloven, kapittel 2, 5, 6
- Produktkontrollloven, §§3-3a
- Miljøinformasjonsloven, kapittel 2 og 3
- Lov om offentlige anskaffelser, §5
- Klimaloven, §2
- Avfallsforskriften, kapittel 7, 10, 11
- Forskrift om offentlige anskaffelser, kapittel 7
- Produktforskriften, kapittel 6

5.3

Miljøkartlegging og miljøaspekt

Miljøkartlegging

For å komme frem til hvordan departementsfellesskapet påvirker miljøet, har alle aktiviteter relatert til departementsdriften blitt vurdert ut ifra ulike kriterier i en miljøkartlegging. På denne måten finner man frem til hvilke deler av departementsdriften som påvirker miljøet mest.

Miljøkartleggingen skal rutinemessig vedlikeholdes og/eller ved større endringer i departementsfellesskapets drift og omfang. Bakgrunnen for gjentatt gjennomgang av kartleggingen er å sikre at miljøledelsessystemet alltid sammenfatter arbeidet på områdene som belaster miljøet mest

Vesentlige miljøaspekter for departementsfellesskapet

I henhold til EMAS har departementsfellesskapet identifisert de viktigste miljøaspektene som virksomhetene må håndtere.

Identifikasjon og kartlegging av direkte og indirekte miljøaspekter er en kontinuerlig prosess som fastsetter tidligere, nåværende og eventuelle fremtidige innvirkninger på miljøet som en følge av departementsfellesskapets aktiviteter.

5.4

Deltakere i departements- fellesskapets EMAS- arbeid

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

Akersgata 64, Oslo

- Har ansvaret for politikken knyttet til arbeidsmarked, arbeidsmiljø, inkludering, pensjoner og velferd.

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Akersgata 59, Oslo

- Har ansvaret for politikktutformingene på områdene barnevern, oppvekst og levekår, barn og unge, familie og samliv, tro og livssyn og forbrukerpolitikk.

Finansdepartementet (FIN)

Akersgata 40, Oslo

- Har ansvaret for å planlegge og iverksette den økonomiske politikken i Norge, budsjett-politikken, skatte- og avgiftspolitikken, stabilitet i finansmarkedene og forvaltningen av Statens Pensjonsfond.

Forsvarsdepartementet (FD)

Glacisgata 1, Oslo

- Har ansvar for utforming og iverksetting av norsk sikkerhet- og forsvarspolitik.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Teatergata 9, Oslo

- Har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

Gullhaug Torg 4a, Oslo

- Har ansvar for rettsvesenet, kriminalomsorgen, politi- og påtalemyndigheten, rednings-tjenesten, samfunnssikkerhet, utlendingsmyndigheter og polarområdene.

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Kongens gate 18, Oslo

- Ivaretar helheten i regjeringens klima- og miljøpolitikk.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Akersgata 59, Oslo

- Har ansvaret for bostedspolitikken, plan- og bygningsloven, arbeid med FNs bærekraftsmål, kart- og geodatapolitikken, kommuneøkonomi og lokalforvaltning, IKT- og forvaltningspolitikk, elektronisk kommunikasjon, regional- og distriktspolitikk, det administrative ansvaret for statsforvalterne, valg gjennomføring, politikken overfor samer og nasjonale minoriteter, statlig arbeidsgiverpolitikk og statlig bygg- og eiendomsforvaltning. Moderdepartement til DSS.

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

Grubbegata 1, Oslo

- Har ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, likestilling og diskriminering, opphavsrett, medier, idrett, frivillig virksomhet og pengespill og lotteri.

Kunnskapsdepartementet (KD)

Kirkegata 18, Oslo

- Har ansvaret for barnehager, grunnskole, kulturskole, videregående opplæring, fagskoleutdanning, høyere utdanning, forskning, voksnes læring og kompetansepolitikk.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Teatergata 9, Oslo

- Har hovedansvaret for mat- og landbrukspolitikken. Det omfatter arealforvaltning, jord- og skogbruk, husdyrhold, reindrift og utvikling av nye næringer med utgangspunkt i landbruket.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Kongens gate 8, Oslo

- Har ansvaret for å utforme en framtidsrettet nærings- og havpolitikk.

Olje- og energidepartementet (OED)

Akersgata 59, Oslo

- Hovedoppgaven er å tilrettelegge for en samordnet og helhetlig energipolitikk.

Samferdselsdepartementet (SD)

Akersgata 59, Oslo

- Har det overordnede ansvaret for rammevilkår for postvirksomheten, for luftfarts-, vei- og jernbanesektoren og for riksveiferjene.

Statsministerens kontor (SMK)

Glacisgata 1, Oslo

- Har ansvaret for å samordne og lede arbeidet i Regjeringen.

Utenriksdepartementet (UD)

7.juni-plassen 1, Oslo

- Hovedoppgave er å arbeide for Norges interesser internasjonalt.

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS)

Akersgata 59, Akersgata 64, Grubbegata 14, Teatergata 5, Kongens gate 18–80 og Victoria Terrasse, Oslo

- Leverer fellestjenester for Departementene og Statsministerens Kontor, ved kjøp eller egen produksjon. Dette omfatter bl.a. sikkerhetstjenester, renholdstjenester, digitale tjenester og formidlingstjenester, samt miljøledelse.

5.5

Oversikt over
avfallsmengder per
fraksjon.

	2018	2019	2020	2021	2022
Restavfall	273 385	302 671	218 196	224 611	232 525
Matavfall	91 248	130 079	86 200	56 888	86 853
Animalske biprodukter					5 000
Blandet papir, papp, kartong	167 548	187 874	137 002	114 757	122 119
EE-avfall	10 286	11 814	18 446	23 867	23 009
Glass/metall emballasje	9 736	16 428	9 338	7 716	12 915
Gjenvinnbar plast	3 562	3 302	2 388	1 290	1 411
Blandet plast	1 130	4 757	2 840	2 394	6 166
Isopor					470
Masser		3 620	5 720	3 140	1 880
Tunge masser					3 620
Keramikk					80
Bioavfall og slam	4 006	4 008	8 000	4 500	
Rent trevirke					2 650
Behandlet trevirke			15		250
Fettutskiller	8 500	16 500	16 000	8 500	12 000
Kompleks	1 340	13 340	80	1 369	608
Metaller					1 760
Tekstiler					1 760
Møbler og inventar					1 040
Smittefarlig avfall					5
Septik					42
Blybatteri					2 729
Renholdsmidler					21
Lysstoffrør og sparepærer				125	
Farlig avfall	4 399	3 026	2 164	510	2 139
Totalt	575 140	697 419	506 389	449 667	521 052

Figur 19 Avfallsmengder per fraksjon. Grafikk: DSS.

Utgitt av:
Departementene, SMK og Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon

Omslagsillustrasjon: Statsbygg/Team Urbis

Design/layout: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 06/2022